

Acțiunile Armatei în Timișoara. U.M. 01841 Caracal – Regimentul 56 Parașutiști

From December 17th 1989 to December 25th 1989, the Ministry of National Defence deployed numerous military troops from several military units located in different areas of the country, to Timișoara.

Every edition of our bulletin will be focused on the structure and activity carried out in Timișoara by each of these military units.

This issue familiarizes our readers with the Military Unit 01841 Caracal – The 56 Parachute Regiment. This Military Unit played an active role in Timișoara, particularly during the evening and night of December 22nd/23rd 1989. It is more than interesting the fact that, on December 23rd 1989, the same Military Unit was sent to Bucharest to defend the Romanian National Television, the “Otopeni” and “Băneasa” Airports while on December 25th 1989, it was assigned to defend “Victoria” Palace and to provide the protection of the C.P.U.Nⁱ. members.

Keywords: 1989, Army, 56 Regiment, Paratroopers, Caracal, Timișoara, Operei Square, Main Post Office, „Solventul”, terrorists.

Cuvinte cheie: 1989, Armata, regimentul 56, parașutiști, Caracal, Timișoara, Piața Operei, Poșta Mare, Solventul, teroriști.

În perioada 17 decembrie 1989-25 decembrie 1989, la Timișoara, Ministerul Apărării Naționale a dislocat militari de la unități militare din mai multe zone ale țării. Amintesc aici de UM 01140 Regimentul Mecanizat Lugoj, UM 01380 Regimentul Mecanizat Arad, UM 01841 Regimentul 56 Parașutiști Caracal, UM 01068 Regimentul Mecanizat Vânju Mare, UM 01233 CIMLT Buziaș, UM 01171 DIA Buzău și UM 01875 Regimentul 79 Elicoptere Caransebeș.

În fiecare număr al revistei vom prezenta componența și activitatea din Timișoara a câte unei unități militare mai sus-menționate. Astăzi aducem în fața cititorilor UM 01841 Caracal – Regimentul 56 Parașutiști.

I. Prezentare unitate

Comandantul unității militare era lt.-colonel Gogonțea Mircea, șef de Stat Major – maiorul Tabacu Nicolae și secretar de partid – maiorul Vișan Gheorghe. În perioada 19-22 decembrie ordinele pe unitate erau primite prin colonelul Dan Gabor, comandantul secției Parașutiști din cadrul Comandamentului Aviației Militare.¹

Unitatea militară avea în componență aproximativ 800 de militari, cadre și personal civil.

Transportul trupelor se executa cu 2 avioane AN 2 de la Deveselu sau cu avioane AN 24 și AN 26 de la Aeroportul Otopeni militari. Dotarea standard a militarilor cuprindea pistol Carpați calibru 7,65, pistol-mitralieră AKM cu pat rabatabil calibrul 7,62, pușcă mitralieră calibrul 7,62 și mitralieră calibrul 7,62.²

Batalion 1 – comandant maior Tudor Vasile

Compania 1 parașutiști

Compania 2 parașutiști – comandant căpitan Obretin Marin

Batalion 2 – comandant maior Gurschi Ilie

Șef stat major – căpitan Diaconescu Laurențiu Denis

¹ Declarație Diaconescu Laurențiu-Denis, p. 3, Dosar 97.P.1990 Caracal.

² *Ibidem*, p. 2.

locuitor politic – căpitan Gâtman Gheorghe
Compania 3 parașutiști – comandant căpitan Nițu Marin
Plutonul 1 – comandant lt. major Turcu Dorel
Plutonul 2 – comandant lt. major Pătrașcu Marcel
Grup sanitari – sanitar-șef sg. major Badea Gigi
Compania 4 – comandant căpitan Manda Dumitru Marin
Pluton 1 – comandant lt. major Petrache Marin
Compania 1 antitanc – căpitan Breazu Ilie
Pluton 1 antitanc – căpitan Filip Victor
Compania 2 antitanc – căpitan Tudosă Gicu
Pluton 1 antitanc - căpitan Găină Ion Giorgian
Pluton 2 antitanc – căpitan Maria Liviu
Artilerie – comandant maior Cantuniari Șerban
Subunitate 1 – comandant căpitan Petrică Mihai
Subunitate 2 – căpitan Nițu Marin, căpitan Manda Marin
Mitraliere antiaeriene – comandant căpitan Ciocârlie Stelian
Contrainformații – lt. major Ilarie Constantin
Subunitate cercetare – comandant căpitan Enache Constantin
Grup cercetare 1 – comandant lt. major Cioabă Ionel
Grup cercetare 2 – comandant lt. major Ștefănescu Smarandache Nicolae
Grup cercetare 3 – comandant lt. major Văduva Marian
Grup cercetare 4 – comandant lt. major Câmpeanu Nicolae
Protecție anti-chimică – căpitan Coznea Nicolae
Geniu – comandant căpitan Gioabă Viorel
Transmisiuni – comandant căpitan Albu Ion
II. Activitate perioada 19.12.-23.12.1989

În ziua de 17 decembrie s-a primit ordinul „Radu cel Frumos”. Ofițerii au fost informați că la Timișoara au loc manifestări antisociale, sunt distrugerii de bunuri, incendieri de clădiri și dezordine publică. Pe regiment au fost executate activități de pregătire a unor misiuni de război și au fost împărțite pe companii muniția de război. Fiecare soldat a primit 200 de cartușe.³

19 decembrie

După-amiaza, în jurul orei 15,00, s-a dat ordin pentru pregătirea de îmbarcare către Timișoara. A fost dat ordinul ca, din militarii care pleacă în misiune la Timișoara, să nu facă parte soldați în termen din județul Timiș și județele limitrofe.⁴ Militarii au primit hrană pentru o zi și o unitate de foc pentru armamentul individual de infanterie. Au fost îmbarcați un număr de 61 de cadre și 268 de militari în opt avioane AN 24 și AN 26 și au aterizat pe aerodrom la Giarmata între orele 17,30 și 19,00. Ajunși la Timișoara, s-a descoperit că, în componența trupelor, se mai află patru soldați și doi ofițeri originari din Timișoara, care au fost trimiși înapoi la Deveselu. Ofițerii au fost convocați la un instructaj de către un ofițer de contrainformații de la București, care susținea că în Timișoara acționează elemente iredentiste și șovine care urmăresc anexarea Transilvaniei la Ungaria. Totodată, acesta a dat ordin să se tragă asupra lor.⁵ Efectivul militar sosit de la Caracal a fost încartiruit la Divizia de Apărare Antiaeriană, la unitatea de grăniceri din Calea Lipovei, și împărțit în trei batalioane. Aici, ofițerii au fost, din

³ Declarație Spiru Vasile, p. 2, Dosar 97.P.1990 Caracal.

⁴ Declarație Diaconescu Laurențiu-Denis, fila 2, Dosar 97.P.1990 Caracal.

⁵ Declarație Cornea Nicolae, p. 3, Dosar 97.P.1990 Caracal.

nou, adunați de către un general-maior, care a ordonat folosirea armamentului din dotare împotriva „elementelor care urmăresc destabilizarea Timișoarei”⁶.

Efectivele regimentului au fost însoțite și de maiorul Constantin Vasile, venit de la Comandamentul Aviației Militare din București. Practic, comandantul regimentului, colonel Gogonțea Mircea, se subordona acestui maior venit de la comandament.⁷

20 decembrie

Batalionul 1, sub comanda maiorului Vasile Tudor, a primit ca obiectiv paza Intreprinderii „Solventul”, Batalionul 2, sub comanda maiorului Gurschi Ilie, la Comitetul Municipal de Partid, iar Batalionul 3 a avut în sarcină împiedicarea afluirii muncitorilor de la U.M.T. către centrul orașului.

La ora 10,00 plutonul 1 și 2 din compania a 3-a, batalionul 2 a primit ordin să se deplaseze cu un camion la Comitetul Județean de Partid pentru a transporta o stație de sonorizare.⁸ Compania 1 și 2 din cadrul Batalionului 1 au primit, în jurul orei 12,00, ordin să apere Comitetul Județean de Partid. La venirea manifestațiilor, militarii s-au retras la cazarmă, în fața Comitetului Județean de Partid rămânând forțe ale Ministerului de Interne.⁹ O altă companie a primit ordin de a intra în dispozitiv la Piața Operei, cu misiunea de a nu permite afluirea demonstrațiilor. În jurul orei 16,00 militari din regiment au fost la Aeroportul Timișoara pentru a escorta demnitarii veniți de la București.¹⁰

În jurul orei 19,00 s-a comunicat starea de necesitate și o parte din subunitățile regimentului au asigurat paza Inspectoratului Județean de Miliție Timiș. În jurul orelor 22,00 majoritatea efectivelor au fost duse în zona Miliției Județene Timiș.

Noaptea, o altă subunitate a evacuat demnitarii din Comitetul Județean de Partid și i-a escortat la Aeroportul Timișoara. Din această noapte, până pe data de 22, paza Comitetului Județean de Partid a fost efectuată tot de militarii acestui regiment.

21 decembrie

În jurul orei 16,00 majoritatea efectivelor au fost mutate de lângă sediul Miliției la Comitetul Județean de Partid. Aproximativ pe la ora 17,30 s-a intervenit, la ordin, și la tipografie, muncitorii fiind evacuați și tipografia închisă până în 22 decembrie.¹¹

22 decembrie

După-amiaza un batalion primește ordin de deplasare la ieșirea din Timișoara în dreptul localității Giarmata, cu misiunea de a organiza un filtru, deoarece dinspre Lugoj se deplasau spre Timișoara teroriști îmbarcați în tiruri.¹² Fără a fi avut incidente, în jurul orei 21,30 batalionul pleacă spre Intreprinderea „Solventul” pentru a o apăra. Fabrica era păzită de o altă unitate de la trupele de securitate, astfel că au primit ordin de deplasare în Piața Operei, unde teroriștii executau foc. În Piața Operei militarii unității din Caracal sunt confundați cu teroriștii și sunt atacați cu focuri de armă din mai multe zone. De asemenea, în jurul orei 22,00, un camion cu militari, care se îndrepta spre Poșta Mare, este întâmpinat cu foc pe Strada Popa Șapcă, în zona penitenciarului. Camionul, care avea cauciucurile sparte, a fost abandonat, iar militarii s-au refugiat la fostul hotel al partidului.¹³ Subunități ale regimentului au fost și la Hotelul „Continental”, la Palatul Poștelor și la Comitetul Județean de Partid.

⁶ *Ibidem*, p. 4.

⁷ Declarație Cantuniari Șerban, p. 3, Dosar 97.P.1990 Caracal.

⁸ Declarație Turcu Dorel, p. 3, Dosar 97.P.1990 Caracal.

⁹ Declarație Obertin Martin, p. 2, Dosar 97.P.1990 Caracal.

¹⁰ Declarație Diaconescu Laurențiu-Denis, fila 4, Dosar 97.P.1990 Caracal.

¹¹ Declarație Diaconescu Laurențiu-Denis, fila 4, Dosar 97.P.1990 Caracal.

¹² Declarație Cornea Nicolae, p. 5, Dosar 97.P.1990 Caracal.

¹³ Declarație Manda Marin, p. 3, Dosar 97.P.1990 Caracal

Grupul de cercetași condus de căpitanul Cîmpeanu Nicolae a primit ordin de a merge pe platforma „Solventul” și de a aresta o unitate de securitate care asigura paza obiectivului. Interesant este că grupa de cercetași s-a deplasat cu un autoturism Dacia de culoare albă.

Din declarația căpitanului Cornea Nicolae, șeful protecției antichimice din cadrul unității, rezultă că militarii de la Caracal au fost, de fapt, folosiți pe post de teroriști, au fost dezinformați și permanent vânați de celelalte forțe militare aflate în Timișoara.

23 decembrie

10,00-11,00: ordin de deplasare la aeroport, cu destinația București. Până în jurul orei 14,00 militarii de la Caracal părăsesc Aeroportul Militar Giarmata, cu destinația de zbor București. În drum către aeroport, penultimul camion din coloană s-a răsturnat, astfel încât în jur de 50 de militari au plecat doar a doua zi.

În urma activităților desfășurate la Timișoara și la București, foarte mulți ofițeri și subofițeri au fost înaintați în grad, o parte având și certificate de revoluționar.

Gino **RADO**
